

едно мошне сложено и значајно прашање од современата историја на македонскиот народ. Авторот својата мисла ја пренесува со јасен стил и јазик, поткрепена со бројни факти и интересни историски моменти со што настаните кои ни ги предочува неопсредно ги приближува до читателот.

Поради сето ова трудот претставува привлечна материја за читање и проучување не само за специјалистите за оваа проблематика од нашата современа историја туку и за поширок читателски круг.

Борче Илиевски

Коста Ациевски-Виолета Ачкоска, ИСТОРИЈА за прва година реформирано гимназиско образование, Табернакул, Скопје 2002, 194.

Неодамна, во издание на реномираната издавачка куќа Табернакул од Скопје, излезе од печат учебник по ИСТОРИЈА за втора година реформирано гимназиско образование, од авторите д-р Коста Ациевски, редовен професор на Институтот за историја на Филозофскиот факултет во Скопје, по предметите Историја на средниот век и Историја на балканските народи среден век (предавал и Историја на стариот век) и д-р Виолета Ачкоска доцент по предметот Методика на наставата по историја на Институтот за историја на Филозофскиот Факултет во Скопје.

Учебникот е подготвен согласно новата наставна програма по историја за прва година реформирано гимназиско образование. Тој ги содржи сите неопходни и релевантни делови за еден учебник од тој степен на образованието; текстуални содржини, додатни текстови, илустративен материјал и дидактичко-методски насочувања. Што се однесува до проблемско-тематската распределба на материјалот во учебникот, таа е извршена со строго почитување на распределението на содржините во постоечката наставна програма, каде што во

37 наставни единици се третира општата, балканската и македонската историја од праисторијата до крајот на XI век.

Компетентноста и стручноста на авторите претставува сигурна гаранција за веродостојноста и точноста на презентираниите податоци, факти и хронологија во содржините на учебникот. Имено, содржините се подготвени врз основа на најновите научни دستигања на современата историографија и со тоа, всушност, е исполнет основниот и најважен услов при подготвувањето учебник по историја. Во учебникот се презентира политичката и културната историја на народите и цивилизациите во античкиот период и во раниот среден век. Притоа, посебно внимание се посветува на македонската историја, особено на историјата на античка Македонија, која во минатото беше запоставена, како и на појавата, ширењето и улогата на христијанството во светската и особено во македонската историја. Со должен респект во учебникот се обработуваат културните придобивки на старите цивилизации, со акцент на македонската култура, односно, на културните збиднувања на македон-

ска почва и нивната улога и придонес во светската култура.

Содржините во текстот се презентирани во обем и на начин кој одговара на возраста на учениците и се надоврзуваат на веќе стекнатите основни знаења од претходниот степен на образование, односно од основното училиште. Учебникот е растрован од идеолошки определби. Објаснувањата на настаните, појавите, промените, настанувањето и пропаѓањето на државите, ширењето на религиите и културното наследство од праисторијата до крајот XI век, се пренесени на начин кој ќе помогне кај учениците да се изградува свест за позитивни ставови и културно однесување кон цивилизациските вредности на луѓето и народите и од оваа епоха од развитокот на човечкото општество. Ваквата определба е императив на новите хумани вредности и односи меѓу луѓето во современиот свет, во кој поединецот-граѓанинот треба да се чувствува како наследник и продолжувач на позитивните цивилизациски постигања во минатото.

Согласно на концепциските определби и распоредот на материјалот во учебникот, со илустративен материјал: фотографии, репродукции, цртежи и шеми одговара на тематските целини во текстот. Соодносот на основниот текст со илустративниот материјал е претежно 2:1.

Илустративниот материјал има повеќе дидактичко-методски функции и е употребен како дополнување на текстот, како додатно објаснување или како можност за развоен меѓусебен разговор на учениците, како и за поттикнување на естетското чувство на учениците и мотив за сопствено лично изразување на историски теми.

Посебно се интересни кратките додатни текстови во рамка. Тие имаат забавно-поучен и информативен карактер и ќе придонесат за збогатување на знаењата и подигање на општата култура на учениците. Овие текстови не се обврзувачки за учениците, но можат да се користат како дел од наставната содржина, бидејќи во нив има и извадоци од изворен материјал како автентично сведоштво за одредени настани, личности, појави и слично.

Понудениот учебник дава поголеми можности за примена и на новите дидактички стратегии, постапки и техники во наставата по историја. Особено предизвикува интерес дидактичкиот дел, во кој преку прашања, барања и насочувања на активностите се поттикнуваат мисловните активности, логичното размислување, анализите и заклучоците на учениците, се предочуваат можностите за споредување и оценување на појави и личности и слично. Истите насочувања се поместени најчесто низ целата методска содржина по секоја тематско-проблемска целина или илустрација, со што ученикот има можност полесно да ја поима содржината на методската единица дел по дел и на крајот да има едно целосно сознание за целина на времето, настанот, процесот, проблемот, личноста и сл. Со таквиот приод се надминува стереотипното прераскажување и механичко повторување на веќе еднаш искажаното, изнесеното, презентираното во текстот.

Учебникот по ИСТОРИЈА за прва година реформирано гимназиско образование од К. Аџиевски и В. Ачкоска е пишуван со јасен и лесно разбирлив стил, со логична мисла и со

хронолошко-проблемска последователност на содржинските целини. Тој, без сомнение, се разликува од другите учебници (стари и нови) по новиот, современ, пристап во обработката и презентирањето на содржините, по примената на најновите постигања во областа на дидактичко-методската обработка на материјалот, како и по високиот степен на научна засно-

ваност на презентираниот материјал.

Вака концепиран, презентираниов учебник, без сомнение, ќе придонесе за подигање на нивото на историското образование и на историјата како предмет во нашиот образовен систем.

Проф. д-р Даринка ПЕТРЕСКА

Тодор Чепреганов, БРИТАНСКАТА УПРАВА ЗА СПЕЦИЈАЛНИ ОПЕРАЦИИ (СОЕ) ВО МАКЕДОНИЈА: БРИТАНСКИТЕ ВОЕНИ МИСИИ ВО МАКЕДОНИЈА (1942-1945)

Институт за национална историја, Скопје 2001, 210.

Тригодишниот научен проект на д-р Тодор Чепреганов „Британската управа за специјални операции (СОЕ)-Британските воени мисии во Македонија 1942-1945”, претставува прв обид да се претстави активноста на британските воени мисии во Македонија и СОЕ врз основа на оригинална архивска документација од Public Record Office и Liddel Hart Centre for Military Archives, King's College London. Овој труд несомнено ја пополнува и празнината во досегашната македонска историографија која ова прашање го нема темелно обработено и расветлено. Затоа неговото огромно значење не е само во тоа што ни дава за првпат увид во британски документи кои се од голем интерес за нашата национална историја, туку ја дополнува и сликата за учеството на македонскиот народ во Втората светска војна и карактерот на неговата борба за независна македонска држава. Книгата тематски е поделена на два дела. Првиот дел носи наслов СОЕ И ЈУГОСЛАВИЈА (стр.25-41), а втори-

от дел СОЕ И МАКЕДОНИЈА (стр. 41-149). И двата дела содржат поголем број поглавја кои ги разгледуваат активностите и интересот на СОЕ, најпрвин во Југославија, а подоцна и на територијата на Македонија сè до нејзиното ослободување, како и дејствувањето на британските воени мисии кои претставувале активни спроводници на британската политика на Балканот.

Во *Воведој* (стр.12-23), авторот нè запознава со тоа што всушност значи кратенката СОЕ, која била задачата и целта на оваа организација, а меѓу другото, дава и преглед на нејзината структура. Всушност, СОЕ била формирана како резултат на активните тежнења на Велика Британија да ги врати своите економски, политички и воени позиции на Балканот, кои ги изгубила со капитулацијата на Кралството Југославија и Грција, а особено со паѓањето на островот Крит во германски раце. Затоа Британија настојувала да ги искористи движењата на отпорот за да ги вра-